

Nr 45.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förvärv av mark för utvidgning av Norrlands trängkärs skjutbaneområde; given Stockholms slott den 24 januari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 januari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vennerström anför:

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 december 1935 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjort framställning om vidtagande av åtgärder för förvärvande av mark för utvidgning av Norrlands trängkärs skjutbaneområde i Sollefteå och därvid anført, bland annat, följande.

I skrivelse till fortifikationsdepartementet den 27 november 1934 hade chefen för Norrlands trängkår anmält, att hemmansägaren K. E. Norén i

Remsle, Sollefteå, hos kårchefen anhållit om en årlig ersättning av 100 kronor för skada, som genom skjutning på kårens skjutbana uppkomme å ett Norén tillhörigt, norr om skjutbanan beläget skogsskifte. Samtidigt hade kårchefen meddelat, att han i syfte att för framtiden undvika förnyade skadeståndskrav samt för att öka effektiviteten av anordningarna för skydd mot skada å människor och djur norr om markörgraven å skjutbanan hade för avsikt att senare ingå med anhållan om medel i och för inköp av erforderligt markområde. Sedan utredning i ärendet verkstälts genom arméförvaltningens skjutbaneofficer, hade kårchefen, efter anmaning, till fortifikationsdepartementet inkommit med karta över kårens skjutbana med säkerhetsområde ävensom med arealuppgift, värderingsutlåtande och anbud gällande till den 1 juli 1936 beträffande i enskild ägo befintlig mark, som vore avsedd att förvärfvas.

Sedermera hade arméförvaltningens domäntjänsteman och skjutbaneofficer avgivit yttranden i ärendet.

Av den förebragta utredningen hade framgått, att den mark, som för nu ifrågavarande ändamål syntes böra förvärfvas, utgjordes av fyra områden, å en till ärendet hörande kartskiss betecknade I, II, III och IV. Ågarna av dessa områden hade avgivit försäljningsanbud gällande till den 1 juli 1936, vilka anbud dock, då områdenas areal ännu icke exakt uppmätts, endast upptog preliminära summor. Området I betingade enligt anbudet ett pris av omkring 4,920 kronor, området III ett pris av omkring 5,400 kronor och området IV ett pris av omkring 5,625 kronor. Ågaren av området II hade förklarat sig villig att till kronan överlåta nämnda område mot det att han erhöle dels en del av området I, dels ock en kontant mellangift av omkring 3,600 kronor, varjämte han förbundit sig att icke för framtiden uppföra någon byggnad å viss del av i hans ägo kvarvarande mark under förutsättning, att han finge bibehålla betesrätten å området II. Av kårchefen tillkallade värderingsmän, skiftesgodemännen Johan Berglund och Erik Österberg i Rösta, Sollefteå, vilka tagit del av anbuden, hade funnit de fordrade köpeskillningarna skäliga, varvid värderingsmännen tagit särskild hänsyn till att samtliga till inlösen ifrågasatta arealer låge inom ett område av Sollefteå socken, för vilket byggnadsplan vore under utarbetande. Med hänsyn därtill att området IV utgjordes av skogsmark hade länsjägmästaren Per Ödman i Sollefteå anmodats yttra sig angående det beträffande nämnda område avgivna försäljningsanbudet. Ödman hade visserligen funnit det avgivna anbudet, 375 kronor per hektar för såväl mark som skog, högt i jämförelse med det värde, som han efter skäliga grunder åsatt detsamma eller 325 kronor per hektar. Skillnaden mellan de båda värdena vore dock enligt Ödmans förmenande icke större, än att han, med hänsyn till svårigheten att i förevarande fall träffa fullt rättvist värde, ansett sig till undvikande av expropriation böra tillstyrka vederbörande markägares anbud. Jämväl domäntjänstemannen hade tillstyrkt anbudens antagande. Slutligen hade skjutbaneofficern förklarat, att ur skjutteknisk eller säkerhetssynpunkt intet funnes att erinra mot storleken av de till inköp föreslagna områdena.

För egen del finge fortifikationsdepartementet framhålla, att hittills — såvitt veterligt vore — någon större skada visserligen icke inträffat på grund av skjutning å trängkårens skjutbana. Då emellertid det till skjutbanan hörande säkerhetsområdet otvivelaktigt måste anses otillräckligt, syntes dock klokheten bjuda att redan nu förvärva tillräcklig mark såsom säkerhetsområde för att på så sätt för framtiden förekomma olycksfall på grund av skjutningen. För förvärfv av nu ifrågavarande områden erfordrades — om kostnaderna för värdering, avstyckning och lagfart beräknades till 500 kronor — ett belopp av omkring 20,045 kronor. Emellertid vore byggnadsplan, omfattande bland annat delar av nu till inköp föreslagna områden, under

utarbetande. Sedan dylik plan fastställts, torde enligt vad domäntjänstemannen uttalat fara föreligga, att tomtpriserna å orten komme att höjas, varjämte det vore att förmoda, att byggnadsverksamheten å mark i omedelbar närhet av skjutbanan skulle stegras, varigenom riskerna för uppkommande skador ökades. Då ett förvärv av nu ifrågavarande områden enligt departementets förmenande förr eller senare måste ske, syntes det därför lämpligast att redan nu förvärva desamma. Mot skäligheten av de fordrade köpeskillingarna syntes intet vara att erinra.

Vad anginge de medel, som för ändamålet skulle kunna disponeras, finge departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t i brev den 20 april 1934 angående riksdagens skrivelse, nr 128, i fråga om försäljning av vissa kronan tillhöriga markområden i Landskrona — jämte det Kungl. Maj:t förklarar, att vissa områden i Landskrona skulle försäljas — föreskrivit, att genom nämnda försäljningar inflytande köpeskillingsmedel skulle, sedan försäljningskostnaderna bestritts, tills vidare av fortifikationsdepartementet särskilt bokföras för att, efter inhämtande i varje fall av riksdagens medgivande, användas till markförvärv för lantförsvarets räkning. Behållningen av ifrågavarande tomtförsäljningar utgjorde för närvarande omkring 23,000 kronor. Hinder syntes ej föreligga, att disponera ovannämnda behållning för nu ifrågavarande markförvärv.

I anledning av vad sålunda anförts hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens medgivande därtill, att *dels* förenämnda såsom I, II, III och IV betecknade områden finge genom köp eller byte för lantförsvarets räkning förvärfvas för en sammanlagd kostnad av omkring 20,045 kronor, *dels ock* genom tomtförsäljningar i Landskrona influtna köpeskillingsmedel måtte få användas för ändamålet.

Av utredningen i ärendet framgår, att det till Norrlands trängkärs skjutbana hörande säkerhetsområdet är otillräckligt för sitt ändamål. En användning av skjutbanan torde förty ständigt komma att innebära viss fara för skada å angränsande markområden med därav följande ersättningsanspråk från markägarnas sida. I likhet med arméförvaltningens fortifikationsdepartement anser jag det därför önskvärt, att en utvidgning av säkerhetsområdet snarast kommer till stånd.

Departements-
chefen.

Enligt fortifikationsdepartementets förenämnda skrivelse skulle ett tillfredsställande säkerhetsområde omkring skjutbanan erhållas, därest kronan förvärvade fyra intill eller i närheten av densamma liggande markområden, vilka å en handlingarna i ärendet bifogad karts-kiss betecknats med siffrorna I—IV. Beträffande samtliga dessa markområden, vid vilkas fastställande till arealen hänsyn måst tagas icke blott till behovet av säkerhetsområdets utvidgning utan även till förefintliga ägogränser och till blivande tomtindelning å angränsande mark, föreligga till den 1 juli 1936 bindande försäljningsanbud från ägarnas sida. Enligt anbuden ifråga kan erforderligt säkerhetsområde förvärfvas för en kostnad av 19,545 kronor, varvid dock förutsattes, att en del av området I skall efter förvärv från kronans sida lämnas i utbyte mot viss del av området II. Till nyssnämnda belopp, 19,545 kronor, kommer ett belopp av omkring 500 kronor för täckande av kostnaderna för värdering, avstyckning och lagfart. Sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till omkring 20,000 kronor.

Ehuru de köpeskillingsbelopp, som begärts för de till skjutbanans utvidgning föreslagna markområdena, synas tämligen höga, anser jag mig dock böra tillstyrka, att dessa områden nu förvärfvas på de av fortifikationsdepartementet angivna villkoren. Några gynnsammare anbud från markägarnas sida torde knappast stå att erhålla och genom ett tillgripande av expropriationsförfarande torde i förevarande fall föga stå att vinna.

Emot fortifikationsdepartementets förslag beträffande bestridandet av kostnaderna för ifrågavarande markförvärv har jag icke något att erinra. Såsom departementet framhållit, medgav 1934 års riksdag (skrivelse nr 128), att inflytande köpeskillingsmedel för vissa markområden i Landskrona, till vilkas försäljning riksdagen lämnat sitt bifall, finge, efter inhämtande i varje fall av riksdagens medgivande, användas till markförvärv för lantförsvarets räkning. Behållningen av dessa markförsäljningar, vilka sedermera ägt rum i enlighet med bestämmelser i brev den 20 april 1934, uppgår för närvarande till omkring 23,000 kronor. Av detta belopp torde högst 20,000 kronor böra få användas för nu ifrågavarande markförvärv.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av de medel, som influtit vid försäljning enligt brev den 20 april 1934 av vissa markområden i Landskrona, ett belopp av högst 20,000 kronor må användas för förvärv av vissa markområden för utvidgning av Norrlands trängkärs skjutbaneområde vid Sollefteå.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Christianson.